

Preus del petroli: Nou cicle o ruptura?

Mariano Marzo

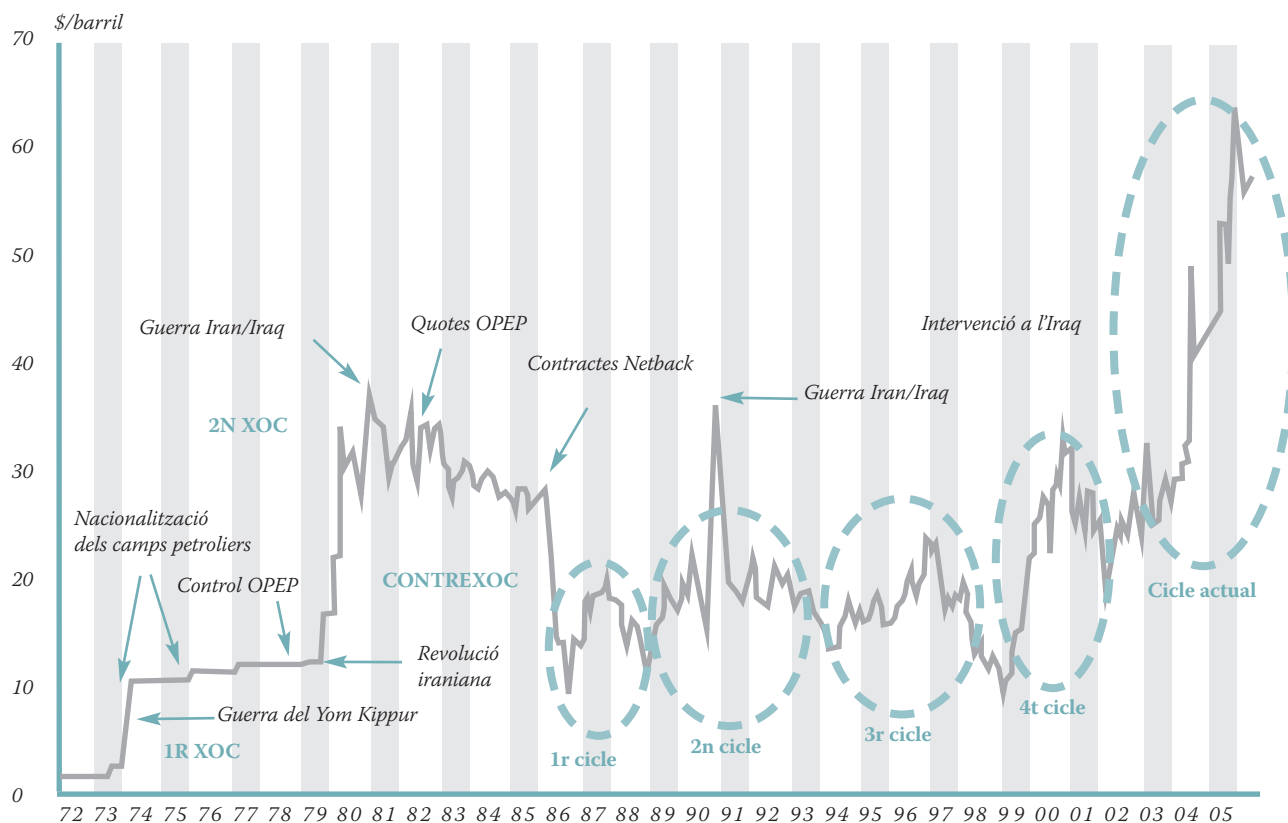
Universitat de Barceona

Des de principis de 2002 fins a l'actualitat, el preu del barril de petroli s'ha incrementat d'un 250%, passant de vora els 20 dòlars a rondar els 70 dòlars. Què cal esperar en els propers anys? Un nou cicle, de manera que a l'actual tendència alcista succeiria una sobtada caiguda, o una ruptura amb les tendències del passat?

Una cosa és clara: el mercat de futurs del NYMEX està apostant per un preu comprès entre 55 i 60 dòlars per al barril amb lliurament a cinc anys, entre el 2010 i el 2011. Des que es va crear el mercat de

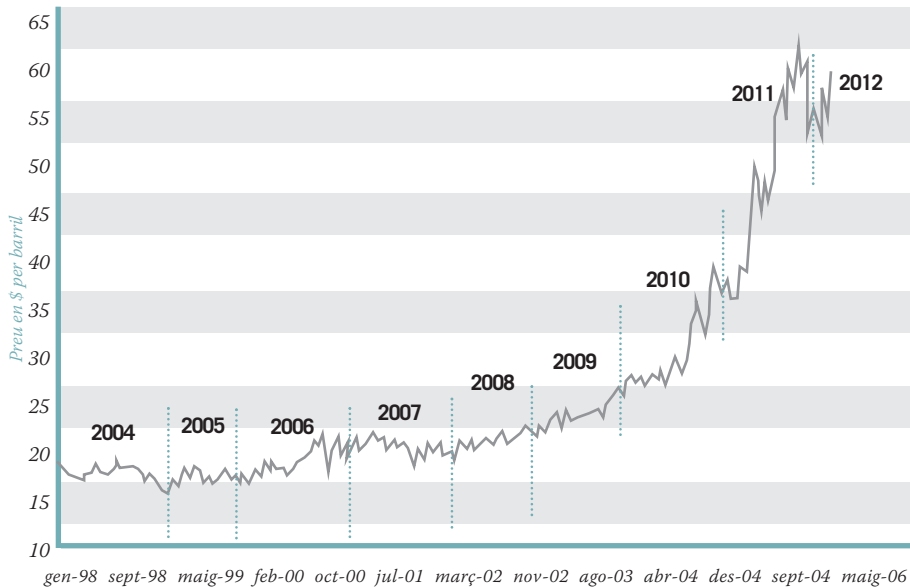
futurs i fins a pràcticament el 2003, el preu del barril a cinc anys vista s'havia situat, amb sorprenent regularitat, a l'entorn del llistó dels 18-20 dòlars. Aquesta constància reflectia el caràcter cíclic del mercat, la qual cosa permetia treballar sobre la base de la hipòtesi que les successives pujades i baixades de preus s'equilibraven amb el temps al voltant d'un determinat valor mitjà. No obstant això, en els últims dos anys, el mercat s'ha oblidat d'aquesta ortodòxia, fonamentada en una experiència de gairebé quinze anys, apostant decididament perquè els preus no tornaran en un

El preu del petroli: nou cicle o ruptura?

Una nova era dels preus del petroli

Evolució de la cotització a llarg termini (7 anys NYMEX)

Fonts: NYMEX – IFP
Panorama 2006, París, 2 febrer 2006

futur immediat al nivell mitjà dels 18-20 dòlars. Una de dues, o el mercat creu que els cicles de pujada i baixada de preus són coses d'antany i aposta per un encariment progressiu dels preus, de tal forma que pagar avui 55-60 dòlars per barril es revelarà com un bon negoci en el 2010-2011, o espera una gran volatilitat, amb fluctuacions extremes, en una franja compresa entre els 35-40 i els 75-80 dòlars (cosa que no exclou puntes momentànies per sobre dels 100 dòlars com a resultat de les retallades temporals de subministrament causades per les turbulències geopolítiques, meteorològiques o socials)

Al meu parer, al mercat no li manquen motius per inclinar-se per una ruptura amb les tendències del passat. En aquest sentit, l'escenari de referència del "World Energy Outlook, 2005" de l'Agència Internacional de l'Energia (AIE) conté diverses previsions de gran interès per comprendre la complicada conjuntura actual de preus i la magnitud del desafiament que el mercat global del petroli té plantejat.

L'AIE calcula que, durant el període 2003-2030, el consum global de cru creixerà a un ritme anual de l'1,4%, passant de 79 a 115 milions de barrils diaris (mbd). De l'increment de 36 mbd previst, els països en desenvolupament comptabilitzaran una mica més del 70% i, dintre d'aquest grup, els asiàtics totalitza-

ran 14,6 mbd, dels quals la Xina n'absorbirà ella sola gairebé la meitat. El consum a l'Amèrica del Nord també creixerà amb força, especialment als EUA i Canadà, que passaran de 24,1 mbd el 2003 a 30,6 mbd el 2030. En comparació, la demanda a altres països de l'OCDE s'incrementarà només modestament.

L'AIE es mostra confiada sobre la disponibilitat de suficients reserves i recursos al subsòl per satisfer l'augment previst de la demanda. No obstant això, l'Agència admet l'existència d'importants incerteses a l'hora de concretar l'esmentada disponibilitat en forma de barrils de cru llestos per al consum.

La dificultat prioritària radica en què la capacitat actual d'extracció està funcionant al màxim de les seves possibilitats i aviat començarà a declinar (si no ha començat a fer-ho ja) a un ritme del 4-6% anual. Aquest fet és conseqüència de què gran part del cru bombat del món prové de només un grapat de camps gegantins, que es van posar en funcionament fa 40-50 anys i que en l'última dècada han estat sotmesos a programes d'explotació intensius. Com és obvi, entre la línia descendent de la capacitat actual d'extracció i l'ascendent de la demanda, es perfila un buit amenaçador que cal emplenar urgentment. ExxonMobil considera que, en els propers quinze

anys, tota la capacitat de producció actual s'haurà d'haver substituït per una altra de nova. Com? L'AIE suggereix l'actuació simultània en quatre fronts.

D'una banda, caldria desenvolupar les reserves existents en camps ja descoberts i aconseguir la seva reclassificació de possibles o probables a provades. Aquestes últimes engloben els hidrocarburs per als quals existeix una probabilitat mínima del 90% de que la seva extracció i comercialització resulti rendible, mentre que les probables i possibles inclouen volums amb unes probabilitats mínimes del 50% i el 10%, respectivament. El segon front requeriria posar a punt avenços tècnics que permetessin millorar el percentatge de recuperació dels hidrocarburs dels jaciments i passar, per exemple, del 30%-40% actual al 50%. Paral·lelament, caldria incrementar la producció de cru a partir de petroli no convencionals, com ara les sorres asfàltiques de Canadà i els petroli pesants de Veneçuela. Al mateix temps, les tres activitats esmentades haurien de complementar-se amb una addició neta de crús procedents de noves troballes, una situació que implica un capgirament de la tendència seguida des de la dècada dels 80 (moment a partir del qual les reserves inventariades a partir de nous descobriments no reposen els volums consumits).

Si assumim la viabilitat tècnica d'aquest pla de xoc, quedarien dues incògnites importants per resoldre. A quines regions s'hauria d'aplicar i quant costaria? Pel que fa a la primera qüestió, tot i que per al que resta de dècada l'AIE confia en certs països que no pertanyen a l'OPEP (Rússia, Kazakhstan, Azerbadjan, Brasil, Angola, etc.), a partir del 2010, els països del càrtel, especialment els de l'Orient Mitjà, haurien d'assumir la responsabilitat de satisfer el gruix de la demanda mundial. L'Aràbia Saudita, l'Iran, l'Iraq, Kuwait, la Unió d'Emirats Àrabs, Nigèria i Veneçuela haurien d'augmentar la seva producció de 32,3 mbd en el 2004 a 36,9 mbd en el 2010, per arribar als 57,2 mbd en el 2030; un objectiu considerat poc realista per molts analistes.

Pel que fa als costos, l'AIE calcula en 3 bilions de dòlars (del 2000) la suma de les inversions que caldria realitzar durant el període 2002-2030 en el sector del petroli perquè aquest pogués fer front a l'increment de la demanda. Sens dubte, el desenvolupament per part d'aquests països de la nova capacitat d'extracció necessària dependrà del fet que trobin el capital necessari. A priori, en el cas de l'Orient Mitjà, això podria semblar una tasca fàcil, sobretot si es comparen els preus actuals del barril amb el fet que el cost total de desenvolupar nous subministraments en aquesta regió és el més baix del món (al voltant dels 4 dòlars per barril). No obstant això, no està clar que tots els països puguin o decideixin obrir-se a temps a la inversió financera i tecnològica de l'exterior. La involució experimentada per Rússia i Veneçuela en aquest aspecte, juntament amb l'erosió de la confiança entre els inversors derivada de la inestabilitat geopolítica crònica de països i regions clau per al subministrament mundial de cru (l'Iran, l'Iraq, Nigèria, Veneçuela, el Caspi, etc.) són altres factors que poden retreure o alentir la inversió.

La impressió és que el futur del subministrament de cru s'aguanta d'un fil. De fet, la mateixa indústria petrolera comença a dubtar que pugui afrontar amb èxit la missió de garantir la creixent set de petroli d'un món globalitzat. Les recents declaracions a "The Times" de Christophe de Margerie, cap d'exploració de Total, en les quals afirmava que el món manca dels mitjans per extreure el petroli necessari per cobrir les previsions de la demanda en la pròxima dècada, són eloqüents.

Per a de Margerie, el món està enfocant malament la discussió sobre com caldria abordar el desafiament que té plantejat, malbaratant esforços en discutir les reserves disponibles, quan en realitat el problema és la capacitat extractiva. No es tracta tant d'una qüestió de disponibilitat de recursos al subsòl com de mobilitzar i desplegar a temps, en un món cada vegada més convuls, els recursos financers, tecnològics i humans necessaris.